

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็ก
เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่

A Study of Conditions, Problems, and Needs in the Management of Small
Private Kindergartens to Promote Early Childhood Cognitive
Competencies in Chiang Mai Province

สิริอุบลดาณ์ เกียรติทวี¹, สำเนา หมั่นแจ่ม², ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์³
Sirilada kiattawee¹, Samnao Muenjaem², Sirimas Kosanpipat³
Corresponding Author E-mail: sirilada.k@gmail.com

Received: 2026-04-20; Revised: 2026-06-01; Accepted: 2026-06-06

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 72 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้วัดสภาพปัจจุบันและปัญหา เท่ากับ 0.977 และ 0.992 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

1) สภาพการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารหลักสูตร ตามลำดับ 2) ปัญหาการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ เมื่อพิจารณาตามกระบวนการบริหาร POLC พบว่า สภาพการบริหารจัดการด้านการนำมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่ปัญหาการบริหารจัดการด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้จากบริบทของการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่าการส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กยังเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะในมิติของกระบวนการคิด ซึ่งยังขาดความชัดเจนและความต่อเนื่องในการดำเนินงานในสถานศึกษา 3) ความต้องการการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ให้มีความชัดเจน เป็นระบบ และเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

คำสำคัญ: การบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็ก, สมรรถนะด้านสติปัญญา, เด็กปฐมวัย

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

¹ Master's Student in Educational Administration, Chiang Mai Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

² Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

³ Assistant Professor Dr, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

Abstract

This research aimed to examine the conditions, problems, and needs in the management of small private kindergartens to promote early childhood cognitive competencies in Chiang Mai Province. The sample consisted of 72 participants, including school administrators and early childhood teachers, selected through purposive sampling. The research instrument was a questionnaire, with reliability coefficients of 0.977 and 0.992 for the sections measuring current conditions and problems, respectively. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research are as follows:

1) The overall management conditions were at a high level. Among the four aspects, learning experience management had the highest mean, followed by environment, media, and learning resources, assessment and evaluation, and curriculum management, respectively. 2) The overall management problems were at a low level. Curriculum management showed the highest level of problems, followed by learning experience management, assessment and evaluation, and environment, media, and learning resources, respectively. When considered according to the POLC management process, leading had the highest mean in terms of management conditions, whereas planning had the highest mean in terms of management problems. However, in the context of early childhood education, promoting children's cognitive competencies remains an area requiring further development, particularly in terms of thinking processes, which still lack clarity and continuity in school practices. 3) The management needs emphasized the development of curriculum management, learning experience management, assessment and evaluation, and environment, media, and learning resources to ensure clarity, systematic implementation, and support for early childhood learning.

Keywords: Management of Small Private Kindergartens, Cognitive Competencies, Early Childhood

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการไหลเวียนของข้อมูลอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สังคมมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะสมรรถนะด้านสติปัญญา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหาจากความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าว การศึกษาปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานการเรียนรู้ของมนุษย์ เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่สมองมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และเป็นระยะสำคัญต่อการสร้างโครงสร้างทางความคิดและการเรียนรู้ในระยะยาว (Piaget. 1962) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมจึงส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะการคิด การสร้างองค์ความรู้ และสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็ก (McClelland. 1973; UNESCO. 2021) ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยจึงควรส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การเล่น และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดและการแก้ปัญหา

การพัฒนาสมรรถนะของเด็กปฐมวัยมีได้ขึ้นอยู่กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทาง นโยบาย และการดำเนินงานของโรงเรียน ให้บรรลุเป้าหมาย การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามแนวคิดกระบวนการบริหาร POLC (Planning, Organizing, Leading, Controlling) จะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นระบบ มีความชัดเจน และสามารถส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดทิศทาง สนับสนุน และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย (Koontz & O'Donnell, 1972) โดยครอบคลุมทั้งการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล และการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2562) ที่ชี้ให้เห็น ว่าการบริหารจัดการที่เป็นระบบมีผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

สำหรับโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็ก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ มักเผชิญ ข้อจำกัดด้านทรัพยากร บุคลากร และโครงสร้างการบริหาร ส่งผลให้การดำเนินงานบางประการยังขาดความเป็นระบบและ ความต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเชื่อมโยงการบริหารจัดการกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาที่ขาดความเป็นระบบส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนและคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ (ปณิชา ภัทรกิตติธำรง, และคณะ. 2566: 29-39; ธัญยาภรณ์ สังข์เมือง. 2565) นอกจากนี้ งานวิจัยที่ผ่านมายังมักมุ่ง ศึกษาเฉพาะบางด้านของการจัดการศึกษาปฐมวัย และยังขาดการวิเคราะห์ในลักษณะองค์รวมที่สะท้อนทั้งสภาพ ปัญหา และ ความต้องการของการบริหารจัดการในบริบทของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก

โรงเรียนอนุบาลเอกชนถือเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัยของประเทศไทย โดยมีบทบาทในการ วางรากฐานการเรียนรู้และสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กก่อนเข้าสู่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2566) สอดคล้องกับรายงานของ UNESCO และ UNICEF ที่ชี้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มี คุณภาพเป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ และเป็นรากฐานสำคัญต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของ เด็กในระยะยาว (UNESCO & UNICEF, 2024) การบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีคุณภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลโดยตรงต่อการออกแบบหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการคิดของเด็ก หากผู้บริหารสามารถจัดระบบการบริหารได้อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้ครูสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นการคิด การสำรวจ และการแก้ปัญหาของเด็กได้ อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นรากฐานในการส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยให้พัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ (คณิงนิง วิจิตรปัญญา, และคณะ. 2564: 39-50)

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้าน สติปัญญาของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็ก จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการ บริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบท อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัด การศึกษาปฐมวัยและการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการบริหารจัดการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีบทบาทสำคัญต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาของผู้เรียน โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ และสามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและความก้าวหน้าของสถานศึกษา (Koontz & O'Donnell. 1972) ขณะที่ธัญยาภรณ์ สังข์เมือง (2565) ชี้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานุชนให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทฤษฎีการบริหารจัดการที่ได้รับการยอมรับและนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างแพร่หลาย คือ กระบวนการบริหาร POLC ของ Allen (1958) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผน (Planning) คือการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย (2) การจัดองค์การ (Organizing) คือการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรให้ชัดเจนและไม่ทับซ้อนกัน (3) การนำ (Leading) คือการกระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรเพื่อบรรลุเป้าหมาย และ (4) การควบคุม (Controlling) คือการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด (Koontz & O'Donnell. 1972) กระบวนการบริหาร POLC มีจุดเด่นในด้านการนำ (Leading) ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเน้นการให้ขวัญกำลังใจ การส่งเสริมสนับสนุนการทำงาน และการประสานความร่วมมือของบุคลากร สำหรับบริบทของโรงเรียนอนุบาลเอกชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2566) ระบุในแผนพัฒนาโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2566–2570 ว่า การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นทักษะในการเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง ทักษะชีวิต และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ รายงานการติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2564 (สภาการศึกษา. 2566) พบว่า สถานศึกษาปฐมวัยยังประสบปัญหาในการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล ดังนั้น การบริหารจัดการที่เป็นระบบตามกระบวนการ POLC จึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

แนวคิดการบริหารโรงเรียนปฐมวัย

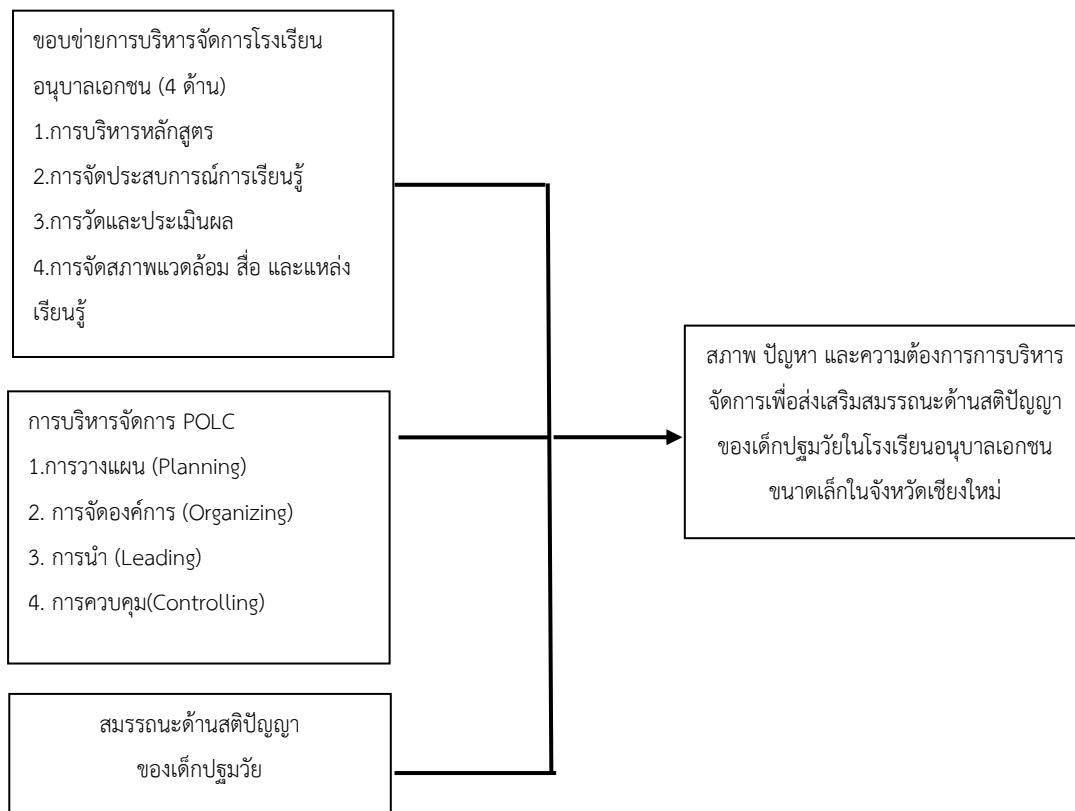
การบริหารโรงเรียนปฐมวัยครอบคลุมขอบข่ายสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง จากการสังเคราะห์งานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ อรุณี สารพิทักษ์ (2560) นิตยา ศรีมุกุพันธ์ และชนิษฐา ศรีตะวัน (2559: 62-73) สุริยา คงมัน (2559) กลิ่นแก้ว มาตา, และคณะ (2563: 1-15) ศศิธร วัฒนกุล (2563) และคณินิจ วิจิตรปัญญา, และคณะ (2564: 39-50) พบว่าขอบข่ายการบริหารจัดการที่มีความสอดคล้องสูงสุด ได้แก่ 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ให้ความหมายว่าประกอบด้วย การวางแผน การจัดทำ และการประเมินหลักสูตร โดยมุ่งสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กและส่งเสริมคุณลักษณะตามเป้าหมายที่กำหนด โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นกรอบหลัก งานวิจัยของราณี ชูขำ, และคณะ (2562) พบว่าหลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก ความต้องการของผู้เรียน และมีความยืดหยุ่นได้ ขณะที่ ปณิชา ภักธิตต์ธำรง, และคณะ (2566: 29-39) เน้นว่าการวางแผนหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องบูรณาการการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กลิ่นแก้ว มาตา, และคณะ (2563: 1-15) ชี้ว่าการจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพต้องสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง เน้นการจัดประสบการณ์ผ่านการเล่นที่หลากหลาย ให้เด็กได้คิดวางแผน ลงมือทำ สำรวจ สืบค้น ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1962) ที่เน้นการ

เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และ Vygotsky (1978) ที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการพัฒนาการคิด ด้านการวัดและประเมินผล Wiggins (1998) เสนอแนวทางการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งสะท้อนพฤติกรรม การเรียนรู้ของเด็กในสถานการณ์จริงได้อย่างแท้จริง ขณะที่ ศศิธร วัฒนกุล (2563) ระบุว่า การประเมินพัฒนาการควรเน้นการ ประเมินตามสภาพจริงตามหลักการพัฒนาการ และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง ด้าน การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ งานวิจัยของ ปณิชา ภัทรกิตติ์อำรง, และคณะ (2566: 29-39) ระบุว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความปลอดภัย สะอาด และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัด สภาพแวดล้อม เพื่อกระตุ้นการสำรวจ การทดลอง และการเรียนรู้เชิงรุก

แนวคิดสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

สมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกหรือพฤติกรรมโดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เด็กสามารถปฏิบัติได้ตามวัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา (Cognitive Development) เป็นสำคัญ McClelland (1973: 1-14) และ UNESCO (2021) ระบุว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมส่งผล โดยตรงต่อการพัฒนาทักษะการคิด การสร้างองค์ความรู้ และสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็ก จากการศึกษากรอบสมรรถนะ เด็กปฐมวัยที่ใช้ในงานวิจัยนี้ พบว่าสมรรถนะด้านสติปัญญาประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ (1) ความจำ (Memory) คือ ความสามารถในการแสดงการจำเบื้องต้น (2) การสร้างหรือพัฒนาความคิด (Concept Formation) คือความสามารถแสดง ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับเวลา ช่องว่าง ตำแหน่ง คุณลักษณะ และการจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ รอบตัว (3) ตรรกวิทยาและความมี เหตุผล (Logic and Reasoning) คือการแสดงความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุและผล (4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) คือความสามารถในการแก้ปัญหา (5) ความตั้งใจจดจ่อ (Concentration) คือความสามารถจดจ่อกับการทำ กิจกรรมด้วยความตั้งใจ (6) การคิดด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics) คือความสามารถในการอ่านตัวเลข นับเลข และรู้จำนวน (7) ความเข้าใจปรากฏการณ์และวิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ (Sciences) คือความสามารถแสดงพฤติกรรม อยากรู้อยากลองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (8) ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว (Social Studies) คือความสามารถแสดงความ ตระหนักรู้เกี่ยวกับครอบครัวและชุมชน (9) มลภาวะและการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม (Pollution and Environmental Preservations) คือความสามารถแสดงพฤติกรรมรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม และ (10) ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value) คือความสามารถแสดงความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของสิ่งต่างๆ การพัฒนาสมรรถนะด้าน สติปัญญาของเด็กปฐมวัยนั้น Piaget (1962) เชื่อว่าสมองของเด็กในวัยนี้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และเป็นระยะสำคัญต่อการ สร้างโครงสร้างทางความคิดและการเรียนรู้ในระยะยาว เด็กในวัยนี้เรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดย Vygotsky (1978) เสริมว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการสนับสนุนจากผู้ใหญ่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการคิดของเด็ก สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2568 ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านสติปัญญาผ่านประสบการณ์สำคัญ ด้านการคิดแก้ปัญหา การคิดรวบยอด การคิดคำนวณ และการแสวงหาความรู้ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิต ในโลกยุคใหม่ ทั้งนี้ Office of the Education Council (2019) ชี้ว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยยังไม่ครอบคลุม และทั่วถึงเพียงพอ โดยเฉพาะการส่งเสริมสมรรถนะด้านกระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งต้องการการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มี ระบบ ชัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้าระดับปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 38 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 177 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้าระดับปฐมวัย จำนวน 38 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 139 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้าระดับปฐมวัย จำนวน 38 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดในกลุ่มผู้บริหาร/หัวหน้าระดับปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 38 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นครูประจำชั้นระดับอนุบาลปีที่ 1-3 และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 2 ปี รวมส่งแบบสอบถามจำนวน 76 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 72 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.73

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) สภาพและปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็ก 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และ (3) ความต้องการการบริหารจัดการสถานศึกษา เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.835 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคสภาพปัจจุบันและปัญหา เท่ากับ 0.977 และ 0.992 ตามลำดับ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะปลายเปิด

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าระดับปฐมวัย และครูผู้สอน จำนวน 72 คน แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และอันดับของสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่
ตามขอบข่ายการบริหารจัดการ 4 ด้าน

การบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.การบริหารหลักสูตร	4.18	0.64	มาก	4
2.การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.34	0.56	มาก	1
3.การวัดและประเมินผล	4.27	0.59	มาก	3
4.การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้	4.29	0.58	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.27	0.59	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 1 คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X}=4.34$,

S.D.=0.56) รองลงมา อันดับที่ 2 คือ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.29, S.D.=0.58) อันดับที่ 3 คือ การวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ =4.27, S.D.=0.59) และ การบริหารหลักสูตร ($\bar{X}$ =4.18, S.D.=0.64)

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ และสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าระดับปฐมวัย และครูผู้สอน จำนวน 72 คน

2.1 ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ตามขอบข่ายการบริหารจัดการ 4 ด้าน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามขอบข่ายการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) การแปลผล และอันดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และอันดับของปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ตามขอบข่ายการบริหารจัดการ 4 ด้าน

การบริหารจัดการ	ปัญหา			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.การบริหารหลักสูตร	2.21	0.79	น้อย	1
2.การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	2.14	0.84	น้อย	2
3.การวัดและประเมินผล	2.03	0.78	น้อย	3
4.การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้	2.00	0.86	น้อย	4
เฉลี่ยรวม	2.10	0.82	น้อย	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการภาพรวมอยู่ระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.10, S.D.=0.82) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ การบริหารหลักสูตร ($\bar{X}$ =2.21, S.D.=0.79) รองลงมา อันดับที่ 2 คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X}$ =2.14, S.D.=0.84) อันดับที่ 3 คือ การวัดและประเมินผล ($\bar{X}$ =2.03, S.D.=0.78) และ อันดับที่ 4 การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ =2.00, S.D.=0.86)

2.2 สรุปสภาพและปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหาร POLC

นอกจากผลการวิเคราะห์ตามขอบข่ายการบริหารจัดการ 4 ด้านดังที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปผลทั้งสภาพและปัญหาการบริหารจัดการตามกระบวนการบริหาร POLC ของ Allen (1958) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และอันดับของสภาพและปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาล เอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ตามกระบวนการบริหาร POLC

กระบวนการบริหาร POLC	สภาพ				ปัญหา			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.การวางแผน (Planning)	4.23	0.60	มาก	4	2.13	0.82	น้อย	1
2.การจัดองค์การ (Organizing)	4.30	0.60	มาก	2	2.11	0.83	น้อย	2
3.การนำ (Leading)	4.36	0.57	มาก	1	2.02	0.83	น้อย	4
4.การควบคุม (Controlling)	4.25	0.60	มาก	3	2.10	0.79	น้อย	3

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการบริหารจัดการตามกระบวนการบริหาร POLC โดยขั้นตอนการนำ (Leading) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.36$, $S.D.=0.57$) รองลงมา ได้แก่ การจัดองค์การ (Organizing) ($\bar{X}=4.30$, $S.D.=0.60$) การควบคุม (Controlling) ($\bar{X}=4.25$, $S.D.=0.60$) และการวางแผน (Planning) ตามลำดับ ($\bar{X}=4.23$, $S.D.=0.60$) ส่วนปัญหาการบริหารจัดการตามกระบวนการ POLC พบว่า การวางแผน (Planning) เป็นปัญหาลำดับสูงสุด ($\bar{X}=2.13$, $S.D.=0.82$) รองลงมา ได้แก่ การจัดองค์การ (Organizing) ($\bar{X}=2.11$, $S.D.=0.83$) การควบคุม (Controlling) ($\bar{X}=2.10$, $S.D.=0.79$) และการนำ (Leading) ตามลำดับ ($\bar{X}=2.02$, $S.D.=0.83$)

2.3 สมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่เป็นปัญหา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่เป็นปัญหาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็ก โดยพิจารณาจากสมรรถนะด้านสติปัญญา 10 ด้าน และนำเสนอ 3 อันดับสูงสุดที่เป็นปัญหาดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่ 4 แสดงผลสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่เป็นปัญหาสูงสุด ของการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่

สมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	ปัญหา			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านตรรกวิทยาและความมีเหตุผล	2.15	0.81	น้อย	3
2. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	2.25	0.85	น้อย	1
3. ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ	2.18	0.80	น้อย	2

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อพิจารณาผลด้านสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่เป็นปัญหาสูงสุด พบว่า ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X}=2.25$, $S.D.=0.85$) รองลงมาอันดับ 2 ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ ($\bar{X}=2.18$, $S.D.=0.80$) และอันดับ 3 ด้านตรรกวิทยาและความมีเหตุผล ($\bar{X}=2.15$, $S.D.=0.81$)

3. ความต้องการการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยจากการวิเคราะห์เนื้อหาของคำตอบปลายเปิด พบว่า สถานศึกษามีความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการในทั้ง 4 ด้าน

อย่างชัดเจน โดยในด้านการบริหารหลักสูตร พบว่ามีความต้องการให้หลักสูตรมีความครอบคลุมและสามารถพัฒนาสมรรถนะของเด็กอย่างรอบด้าน ควบคู่กับการวางแผนและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ($f = 4$) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่ามีความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก รวมถึงส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา ($f = 4$) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่ามีความต้องการให้ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งสะท้อนพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็กในสถานการณ์จริงมากที่สุด ($f = 5$) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ พบว่ามีความต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย เหมาะสมกับพัฒนาการ และเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับบริบทของเด็กและท้องถิ่น ($f = 4$)

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารหลักสูตร ตามลำดับ การที่ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสะท้อนว่า ครูปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็กให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับห้องเรียน อันเป็นภารกิจหลักที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ปณิชา ภัทรกิตติธำรง, และคณะ (2566: 29-39) ที่พบว่าสถานศึกษาเอกชนเน้นการดำเนินงานในระดับห้องเรียนเป็นภารกิจหลัก ในขณะที่ด้านการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น สะท้อนข้อจำกัดในการดำเนินงานหลักสูตรเชิงระบบของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบุคลากรและทรัพยากรจำกัด

2. ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่

2.1 ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ตามขอบข่ายการบริหารจัดการ 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการบริหารหลักสูตรเป็นปัญหามันดับสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ การที่ด้านการบริหารหลักสูตรเป็นปัญหามากที่สุดสะท้อนข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็กในการดำเนินงานหลักสูตรเชิงระบบ ทั้งในการกำหนดวัตถุประสงค์ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับ ราณี ชูขำ, และคณะ (2562) ที่พบว่าโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กยังคงประสบปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

2.2 สรุปสภาพและปัญหาการบริหารจัดการ ตามกระบวนการ POLC เมื่อพิจารณาผลตามกระบวนการบริหาร POLC พบว่า ในด้านสภาพ ขั้นตอนการนำ (Leading) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการวางแผน (Planning) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนในด้านปัญหา การวางแผน (Planning) กลับเป็นปัญหามันดับสูงสุด และการนำ (Leading) เป็นปัญหามันดับที่สาม ผลดังกล่าวสะท้อนทิศทางตรงข้ามระหว่างสภาพและปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Koontz and O'Donnell (1972) ที่ชี้ว่าการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการ POLC อย่างครบถ้วนและสอดคล้องกัน การที่ Leading เป็นจุดแข็งสะท้อนบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความใกล้ชิดและวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันสูง ในขณะที่ Planning เป็นจุดอ่อนสะท้อนข้อจำกัดในการวางแผนเชิงระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ Allen (1958) ที่ระบุว่า Planning เป็นรากฐานของกระบวนการบริหาร เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นที่กำหนดทิศทางของ Organizing, Leading และ Controlling ต่อไป และสอดคล้องกับ

ปณิชา ภัทรกิตติธำรง, และคณะ (2566: 29-39) ที่พบว่าสถานศึกษาเอกชนพื้นที่ขนาดเล็กมักประสบข้อจำกัดด้านการวางแผนเชิงระบบเนื่องจากทรัพยากรและบุคลากรจำกัด

2.3 สมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่เป็นปัญหา ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่เป็นปัญหาอันดับสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รองลงมา ได้แก่ ด้านความเข้าใจคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ และด้านตรรกวิทยาและความมีเหตุผล ผลดังกล่าวสะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็กยังไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับ Pollarolo et al. (2023: 259-271) ที่พบว่าครูปฐมวัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กในระดับจำกัด และสอดคล้องกับ Piaget (1962) และ Vygotsky (1978) ที่ชี้ว่าการพัฒนาความคิดเชิงเหตุผลและการคิดวิจารณ์ของเด็กต้องอาศัยประสบการณ์ตรง การลงมือปฏิบัติ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างต่อเนื่อง

3. ความต้องการการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการบริหารจัดการของโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กปรากฏในทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะความต้องการด้านการประเมินตามสภาพจริงซึ่งมีความถี่สูงสุด สะท้อนว่าผู้บริหารและครูตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้เครื่องมือประเมินที่สามารถสะท้อนพฤติกรรมและกระบวนการคิดของเด็กในสถานการณ์จริงได้อย่างชัดเจน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Wiggins (1998) ที่เน้นว่าการประเมินควรเชื่อมโยงกับการปฏิบัติจริงของผู้เรียน และสอดคล้องกับ ศศิธร วัฒนกุล (2563) ที่พบว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยต้องอาศัยการประเมินที่ต่อเนื่องและนำผลไปใช้พัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนควรพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็ก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรเป็นปัญหาอันดับสูงสุด ผู้บริหารและครูควรร่วมกัน วางแผนหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะด้านสติปัญญาให้ชัดเจน บูรณาการกระบวนการคิดเข้าไว้ในทุกหน่วยการเรียนรู้ และเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การวางแผน (Planning) เป็นปัญหาสูงสุดในกระบวนการ POLC ขณะที่การนำ (Leading) เป็นจุดแข็ง ผู้บริหารควรใช้จุดแข็งด้านภาวะผู้นำขับเคลื่อนการวางแผนเชิงระบบ เช่น การจัดประชุมวางแผนหลักสูตรร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อแก้ไขจุดอ่อนด้านการวางแผนให้สอดคล้องกับจุดแข็งที่มี

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า สมรรถนะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นปัญหาสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ความเข้าใจคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ และตรรกวิทยาและความมีเหตุผล ครูควร ออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กตั้งคำถาม ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง พร้อมเชื่อมโยงเนื้อหากับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อพัฒนาสมรรถนะทั้งสามด้านไปพร้อมกัน

1.4 จากผลการวิจัยที่พบ ความต้องการใช้การประเมินตามสภาพจริงสูงสุด สถานศึกษาควร ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะกับวัย เพื่อสะท้อนพฤติกรรมความคิดของเด็กในสถานการณ์จริง และนำผลการประเมินไปพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย และทดสอบประสิทธิผลในบริบทจริง
- 2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะที่เป็นปัญหาสูงสุด ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความเข้าใจคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ และตรรกวิทยาและควมมีเหตุผล
- 2.3 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนขนาดเล็กในจังหวัดอื่นหรือภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายระดับชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลิ่นแก้ว มาตา, ขวนชม ชินะตังกูร, และกมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา. (2563). **การจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้า. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**. 12(1): 1-15.
- คณินิจ วิจิตรปัญญา, และวานิช ประเสริฐพร. (2564). **แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม**. 8(1): 39-50.
- ธัญยาภรณ์ สังข์เมือง. (2565). **ความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร**.
- นิตยา ศรีมุกุพันธ์, และชนิษฐา ศรีตะวัน. (2559). **การบริหารงานสถานศึกษาระดับปฐมวัยเอกชนที่มีประสิทธิภาพในจังหวัดกาญจนบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**. 5(2): 62-73.
- ปณิชา ภักทิตต์ธำรง, เสาวณีย์ ลีขาบบัณฑิต, และขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ. (2566). **รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริมทักษะทางอารมณ์และสังคมในสถานศึกษาเอกชนพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**. 16(1): 29-39.
- ราณี ชูข้า, และเด่น ชะเนติยัง. (2562). **การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**. 6(6): 2787-2801.
- ศศิธร วัฒนกุล. (2563). **แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนตามแนวคิดทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย. ปรินญา นวัตกรรมศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- สภาการศึกษา. (2566). **รายงานติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ปี 2564**. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2566). **แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566-2570**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทางหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลเจียฮั่ว.
- สุรียา คงมัน. (2559). **การจัดการศึกษาปฐมวัยกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร**.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี สารพิทักษ์. (2560). รูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Allen, L. A. (1958). **Management and organization**. New York: McGraw-Hill.
- Koontz, H., & O'Donnell, C. (1972). **Principles of management: An analysis of managerial functions** (5th ed.). New York: McGraw-Hill.
- McClelland, D. C. (1973). **Testing for competence rather than for "intelligence"**. *American Psychologist*. 28(1): 1-14.
- Office of the Education Council. (2019). **Report on the situation of Thai education 2019**. Bangkok: Ministry of Education.
- Piaget, J. (1962). **Play, dreams and imitation in childhood**. New York: Norton.
- Pollarolo, E., Størksen, I., Skarstein, T. H., & Kucirkova, N. (2023). **Children's critical thinking skills: Perceptions of Norwegian early childhood educators**. *European Early Childhood Education Research Journal*. 31(2): 259-271.
- UNESCO. (2021). **Reimagining our futures together: A new social contract for education**. UNESCO.
- UNESCO & UNICEF. (2024). **Global report on early childhood care and education: The right to a strong foundation**. UNESCO Publishing.
- Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in society: The development of higher psychological processes**. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wiggins, G. (1998). **Educative assessment: Designing assessments to inform and improve student performance**. San Francisco: Jossey-Bass.